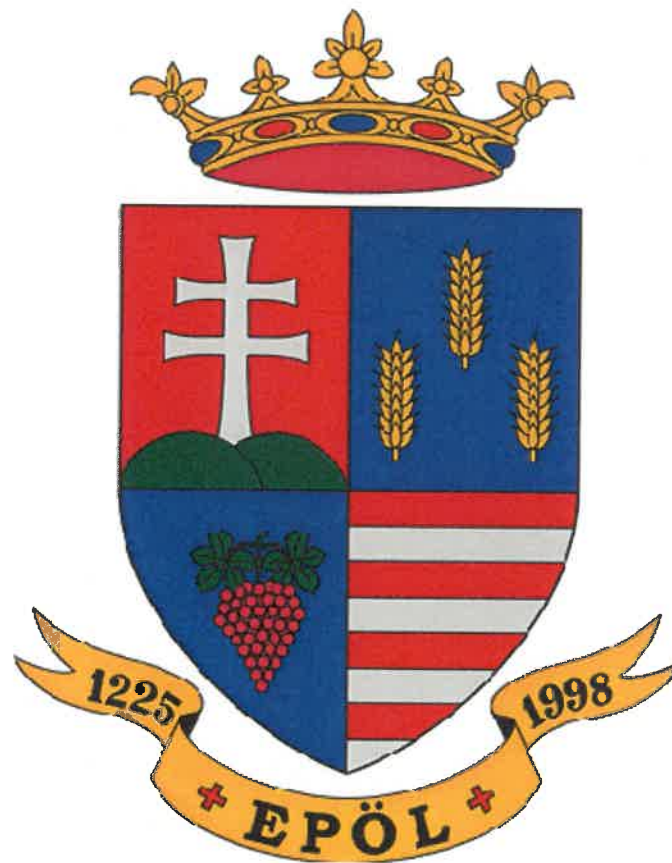

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Epöl Község Önkormányzata

2022-2027

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	9
Célok.....	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	14
1. Jogszabályi háttér bemutatása	14
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	17
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	33
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	500
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	56
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	60
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	63
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	64
1. A HEP IT részletei	64
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	64
Jövőképünk.....	677
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	688
3. Megvalósítás.....	78
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	78
3.2 A megvalósítás folyamata	78
3.3 Monitoring és visszacsatolás	81
3.4 Nyilvánosság.....	81
3.6 Érvényesülés, módosítás	82
4. Elfogadás módja és dátuma.....	83

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Epöl Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.**

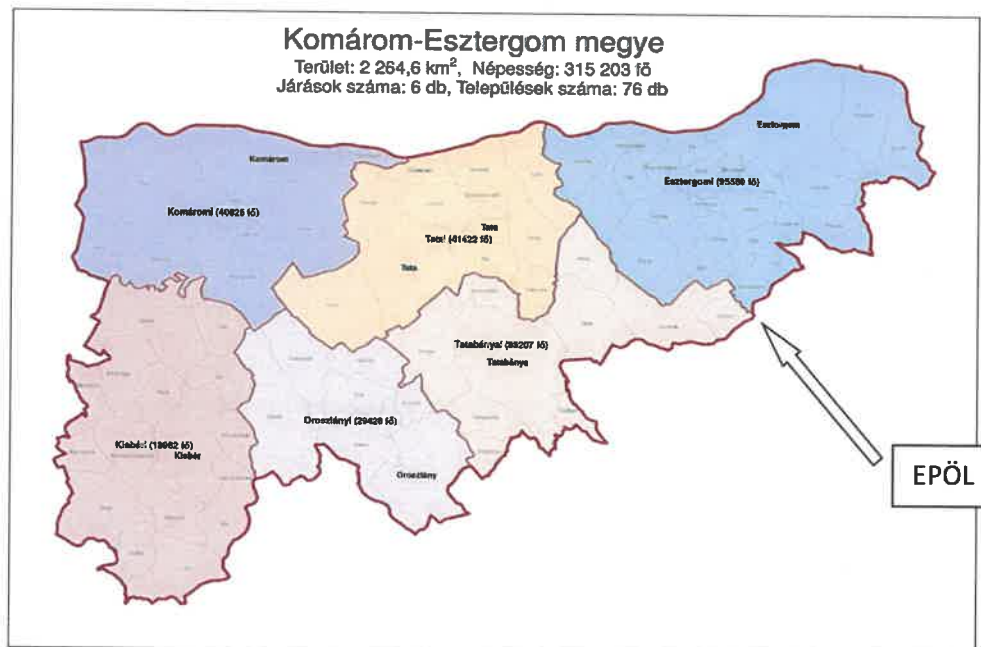
Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Epöl elhelyezkedése

Epöl, Komárom-Esztergom megyében, az Esztergomi Járás területén, a Gerecse hegység keleti részén, Bajna és Máriaalom között található település. Területe 1253 ha. Népsűrűsége: 49,64 fő/km². Lakosainak száma: kb. 641 fő.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Epöl közlekedés

Epöl a közúti közlekedés szempontjából elszigetelt település. A község Bajna felől és Máriahalom felől is megközelíthető. Délnyugati irányban Tatabánya 27 km, észak felé Nyergesújfalu 14 km, északkeletre Dorog 19 km, Esztergom 22 km, kelet felé Piliscsaba és a 10-es út 22 km, déli irányban pedig Zsámbék 15 km távolságra található. Az M1 autópálya Tatabányánál, ill. Zsámbék után érhető el. Budapest 45 km-re fekszik. A település tömegközlekedése kielégítő, Esztergomból rendszeres buszjárat indul Epöl irányába és Budapest is közvetlenül megközelíthető autóbusszal.

Epöl intézményei

Epöl 2013. márciusa óta Közös Önkormányzati Hivatalt működtet a szomszédos Bajna községgel. Epöl Máriahalommal közös háziorvosi körzetet alkot, így heti 5 alkalommal érhető el a felnőtt háziorvosi rendelés, mely egyben gyermekorvosi rendelés is. Epöl Bajnával alkot közös fogorvosi körzetet, önálló fogorvosi rendelés nem érhető el a községben, csak Bajnán. Gyógyszertár nincs a településen. A védőnői szolgálat Bajnai székhellyel működik, heti 1 alkalommal érhető el Epölön. Posta, élelmiszer és vegyes bolt, Közösségi színtér, tájház, általános iskola és óvoda is működik a településen.

Epöl önálló intézményként működteti az óvodát. Az általános iskola alsó tagozata érhető el a településen, a 2016/2017-es tanévtől a felső évfolyamokra a szomszédos településeken járhatnak az iskolások. Az iskola nem az önkormányzat fenntartásában működik.

Az önkormányzatnak más önálló intézménye nincs, szakfeladatként működteti a tálalókonyhát, a könyvtárat, mely az iskola épületében érhető el, illetve a művelődési házat, mely önálló épületben található. Az önkormányzat 1 fő zöldterületi felelőst foglalkoztat.

A településen felújított sportöltöző és futballpálya is található.

A községben több civil szervezet is működik, mint az Epöli Faluközösségi Egyesület, az Falufejlesztési Közalapítvány, az Epöli Sportegyesület, az Epöl Község Polgárőr Egyesület, valamint önszerveződő körök, mint az Epöli Búzavirág Népdalkör, Cselényalja Színtársulat, Nyugdijas Klub.

A szociális alapellátások társulás formájában biztosítottak a községben.

Epöl története

Népvándorláskori, Árpád-kori településmaradványok jelzik az itteni emberi élet folytonosságát. Ma 600-700 között van az itt lakók száma, akik őseiket betelepített szlovák és németek között kereshetik. A múlt században ismert volt vízimalmáról. Későbarokk katolikus temploma műemlék jellegű, természeti értékei közül ismert az érdekes alakú Babály –szikla.

Epöl község már a magyarok honfoglalása előtt is lakott település volt, amit a falu határában előkerült régészeti leletek is bizonyítanak. Első írásos említése 1225-ből maradt fenn Epely néven. A későbbiekben Epel, Epeei, Epöll és Epely néven említik a különböző források.

Epöl első ismert lakosa és birtokosa Epelyi Vendégi volt, aki 1225-ben az esztergomi káptalan előtt hitelesítette, hogy epelyi földjét, rétvét és haraszt nevű erdő részét jobbágyainak beleegyezésével Epelyi Benedeknek és fiának Motodnak 4 1/2 márkáért eladja.

Epöl vidékét a tatárok 1242. tavaszán végigpusztították, amit a község lakossága elég hamar kihevert.

Epélyi Benedek családján kívül a királynéknak is voltak birtokai Epölön. Az itt élők egy része hadbaszálló jobbágy volt, más része pedig az esztergomi és budai királyi udvarnak szállított meghatározott mennyiségű bort évente.

V. István király 1270. július 26-án Epölt, valamint bort adományozó jobbágyait az esztergomi káptalannak adományozta. Az epöli jobbágyok ezt zokon vették, mert királyi jobbágyként előnyösebb, kiváltságosabb helyzetben voltak, mint a nagybirtokosok jobbágyai.

IV. László király 1274-ben megerősítette atyjának V. Istvánnak az esztergomi káptalannak tett adományát, amit X. Gergely pápa 1275. január 5-én Lionban keltezett leiratával hagyott jóvá. Az adományozó okiratban olvasható az alábbi idézet:

„... Ez a falu a királyi asztal, vagyis a budai királyi pince szolgálatára volt (ad Regiom mentem, sen clicém regale de Buda). Az ehhez a földhöz tartozószőlőművesek Magyarország királyainak, a mi ősatyáinknak évenként szolgálatuk címén, ősi kötelezettségük révén bizonyos mennyiségű bort szoktak szolgáltatni, István király Őket, valamint a falu, illetve a föld összes szőlőit a felszereléssel, a haszonnal és joggal együtt, a neki és nekünk is kedves esztergomi szent káptalannak ajándékozta... .”

1284-ben IV. László felesége Erzsébet királyné az Epölön lévő birtokaiból, újabb birtokrészt adományozott a káptalannak. A XIV. és XV. századból két epöli peres ügyről maradt fenn rövid feljegyzés.

Az 1526-os mohácsi vész után a törökök fokozatosan végigpusztították a Duna jobb partján fekvő településeket.

Az esztergomi járás legtöbb falva, köztük Epöl is 1532-ben elpusztult. Több mint száz év elteltével válik újra lakott településsé. Az első magyar betelepülők mellett szlovák és német telepesek is érkeztek a faluba. A református magyarok 1714-ben elköltöztek a faluból. A faluban megtelepedett szlovákok és németek a római katolikus vallású magyarokkal kötött vegyes házasságok következtében a múlt század végére elmagyarosodtak.

A falu férfi lakossága közel 2 évszázadig szén- és kőzetbányászatból élt, ezek megszűnte után pedig a környéken folytattak különböző tevékenységeket. Mindemellett a helybéli lakosság egy része a mezőgazdaságból tartja fenn magát.

Műemlékek, Idegenforgalom

A község jelentősebb műemlék jellegű épülete az 1850-ben felépített késő barokk r.k. templom. Figyelemre méltó három oltára közül a főoltár, amely fából készült, s a román stílus jegyeit viseli magán.

Ugyancsak megtekintésre érdemesek az oltárokon lévő szobrok is. Több művészeti értékű festménye között a főoltárkép is említésre méltó, amely Jézus keresztelését ábrázolja a Jordán folyóban. A szertartásokhoz használt kegytárgyak közül is számos értékes darab van a templomban.

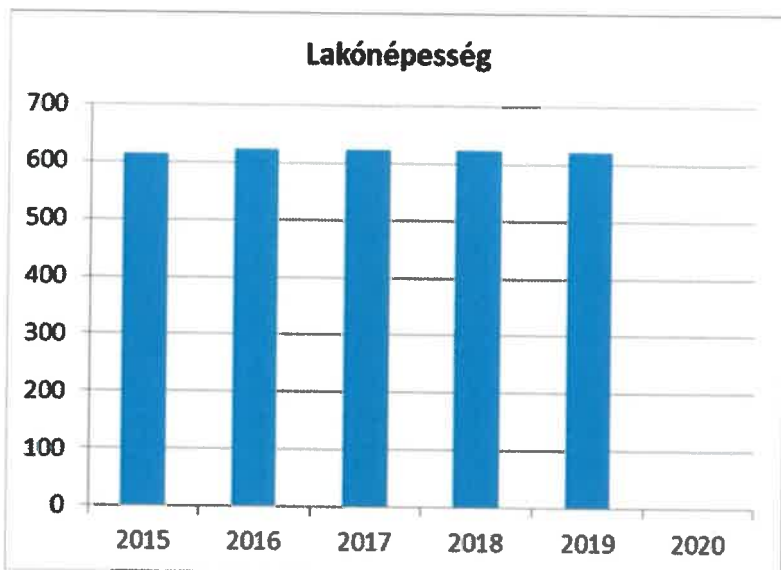
Természeti értékei közül idegenforgalmi látványosság az ún. Babály-szikla és a Szarkaberki szikla. A bajna-epöli műút széléről kiinduló turistaúton közelíthető meg a község fölé magasodó Őr-hegy és az oldalában nyíló széles szájú Öreg-lyuk. A hegy csúcsán álló fakereszt mellől szép kilátás nyílik a környező tájra.

Demográfiai adatok

Epöl lakossága jelenleg 641 fő. A lakosság száma az elmúlt évek adatait tekintve lassú növekedést mutat a bázis évhez képest. Az elmúlt év adatait tekintve emelkedő tendenciát mutat.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2015	614	bázis év
2016	623	101,47%
2017	623	100,00%
2018	622	99,84%
2019	621	99,84%
2020	641	103,22%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, önkormányzati adatszolgáltatás

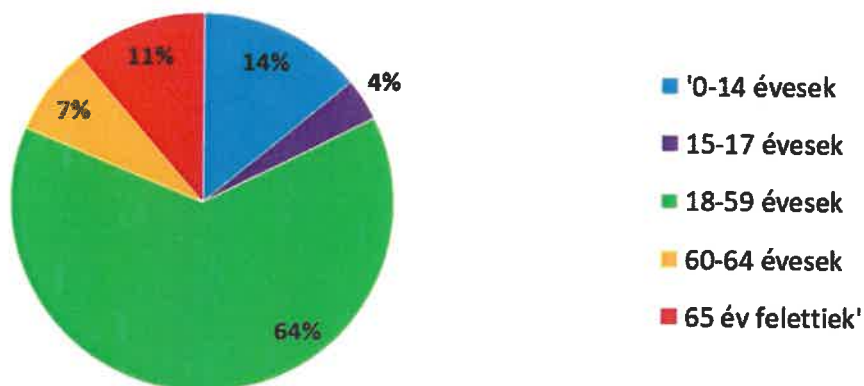

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

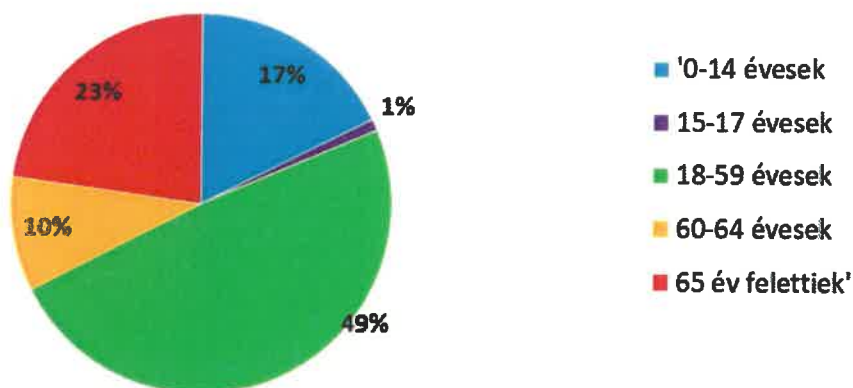
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	331	307	638	51,88%	48,12%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			20	3,13%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	46	54	100	7,21%	8,46%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	12	3	15	1,88%	0,47%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	211	150	361	33,07%	23,51%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	25	30	55	3,92%	4,70%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	37	70	107	5,80%	10,97%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

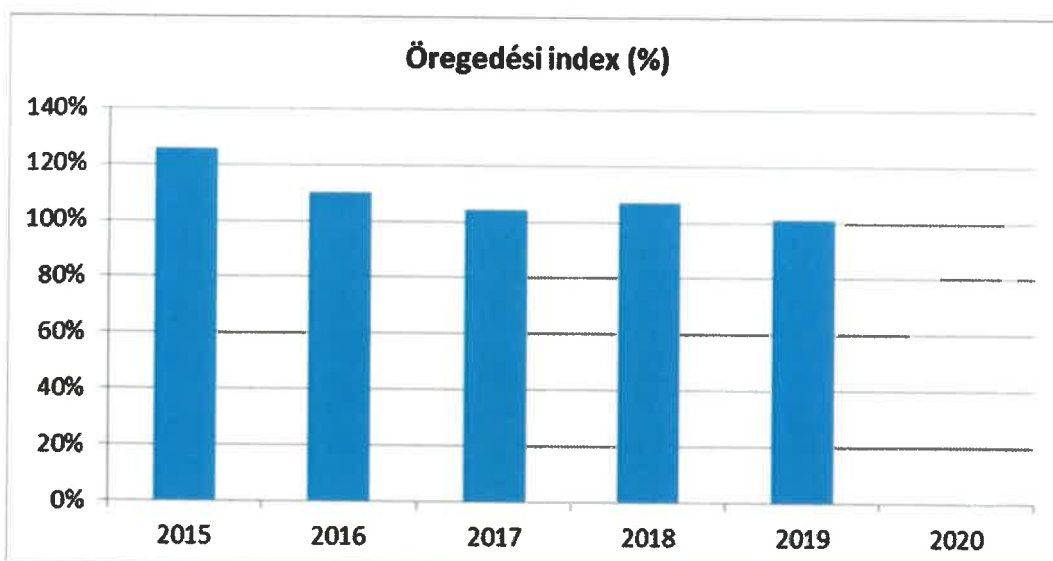
Epölnön az állandó lakosság életkor szerint a fenti arányokban oszlik meg a nemek között. A férfiak aránya 0-64 éves korig néhány százalékkal meghaladja a nők arányát. A 65 év feletti körében az arány megfordul és a különbség mértéke jelentősen megnő. Ebből lehet következtetni, hogy a településen élő 65 év feletti nők egyedülállóak, esetlegesen özvegyasszonyok. A 65 év feletti férfiak átlag életkora kevesebb, mint a 65 év feletti nőké.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2015	113	90	125,56%
2016	108	98	110,20%
2017	104	100	104,00%
2018	107	100	107,00%
2019	108	107	100,93%
2020	118	110	107,27%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, önkormányzati adatszolgáltatás

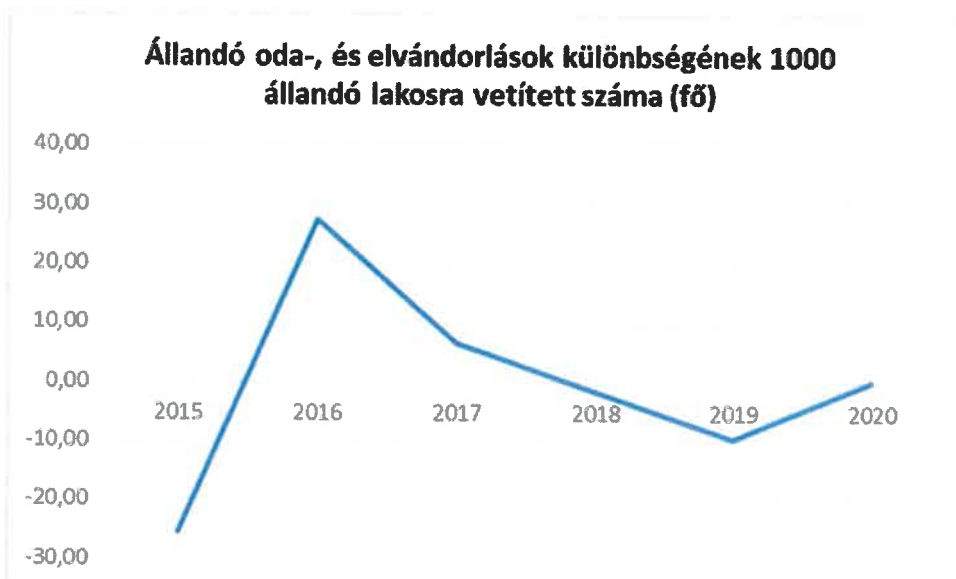
A település öregedési indexe értéke mutatja, hogy a lakosság szerkezete előregedőben van. A bázis évhez képest a 65 év feletti állandó lakosok száma újra növekvő értéket mutat e szerint többségben vannak a 65 év feletti. A 0-14 év közötti állandó lakosok száma a bázis évhez képest növekvő tendenciát mutat. Az öregedési index kiszámítása bizonyítja, hogy a településen a 65 év feletti lakosok száma magas a 0-14 éves korú lakosok számához képest.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2015	-25,68
2016	27,49
2017	6,42
2018	-1,61
2019	-9,65
2020	n.a

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, önkormányzati adatszolgáltatás

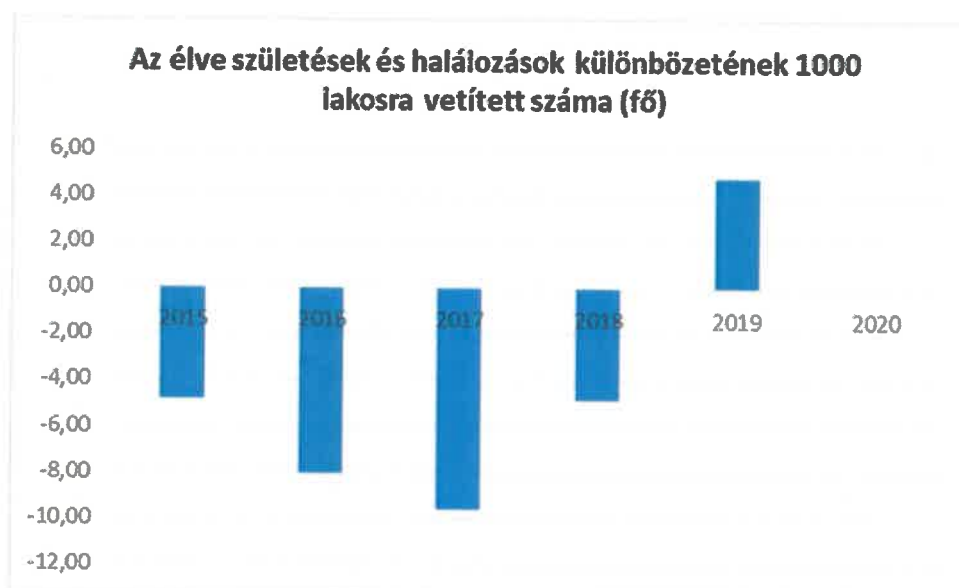
A belföldi vándorlások ezer állandó lakosra vetített száma jól mutatja, hogy a település népesség megtartó erejét növelni szükséges. Igaz, hogy az elvándorlás a 2019-2020-as évben csökkent, de még mindig számottevő probléma.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2015	-4,82
2016	-8,08
2017	-9,63
2018	-4,82
2019	4,83
2020	6,24

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, önkormányzati adatszolgáltatás

A természetes szaporodás táblázatában megfigyelhető a folyamatos emelkedés.

Értékeink, küldetésünk

Az elmúlt években az önkormányzatnak több olyan lemaradást is sikerült felszámolnia, ami a jó minőségű szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést korlátozta. A falu infrastruktúrájának korszerűsítése érdekében elvégzett beruházások nagymértékben javították a lakók közérzetét, és az esélyegyenlőség szempontjából is jelentős előrelépést jelentettek.

Így – a teljesség igénye nélkül – a következő fejlesztések történtek:

- az orvosi rendelő teljes felújítása és akadálymentesítése
- térfigyelő kamerák kihelyezése
- esztétikus tájékoztató táblák elhelyezése a falu csomópontjain
- temető felújítása, körbekerítése, járdaépítés
- útépítés, aszfaltozás
- padok kihelyezése a közterületekre
- belvízelvezető árkok folyamatos tisztítása, felújítása

- közösségi terek felújítása
- templom felújítása
- játszótér felújítása
- rekreációs fitnes park kialakítása
- sportöltöző felújítása, bővítése
- könyvtár épületének teljes megújulása, Polgárórség épület felújítása
- közösségi színtér fűtőkorszerűsítése, kül- és beltér korszerűsítése
- veszélyes támfalak felújítása
- települési munkaeszközök modernizálása (traktor)
- orvosi eszközök beszerzése
- szőlőhegyi utak
- eszközbeszerzések

A fizikai környezet fejlesztésén kívül az önkormányzat a település kiemelt értékeként tartja számon azokat a kezdeményezéseket, civil szervezeteket, amelyek részt vállalnak a falu közösségi életében és gyakran egymással is együttműködve elősegítik a község bekapcsolódását a térség, illetve az ország kulturális vagy gazdasági vérkeringésébe.

Hagyományok

Szüreti felvonulás

Az Epölön megrendezett szüreti felvonulás több éves múltra tekint vissza. Időpontja már rögzült a köztudatban, hiszen szeptember utolsó szombatja az Epöli Szüreti Felvonulás napja. A faluban már lázas készülődés folyik, ilyenkor sok szervezési feladat hárul a falu közösségére. Ez az ünnepség az egész falut megmozgató rendezvényünk egyike, a község összefogására buzdító. A szüreti felvonulás alkalmából különböző kulturális programokkal is várjuk a rendezvényre érkező, érdeklődő közösséget.

Epöli borút

Néhány aktív pince és szőlő tulajdonos ötletéből nőtt ki magát most már sokadik alkalommal megtartott nyárindító rendezvény, melyet június második hétvégéjén tartunk. Célja Epölön hagyományos borkultúra ápolása, népszerűsítése, illetve a zártkerti ingatlanokon szőlő és gyümölcsstermesztés újjáélesztése, ezzel a parlagon hagyott földek újra termelésbe vonása.

Civil szervezetek

A községben több civil szervezet is működik, mint az Epöli Faluközösségi Egyesület, az Falufejlesztési Közalapítvány, az Epöli Sportegyesület, az Epöl Községi Polgárőr Egyesület, Epöli Kert és Borbarát Egyesület, Epöli Értéktár Bizottság, Epöli Búzavirág Népdalkör, Nyugdíjas Klub, valamint az amatőr színjátszó csoport a Cselényalja Színtársulat.

Epöl Községi Polgárőr Egyesület

Az Epöl Községi Polgárőr Egyesületet 1996-ban jegyezték be és azóta meghatározó tagja a falu közösségi életének. Kb. összesen 15-20 aktív taggal működnek, akik közül többen vállalnak heti rendszerességgel szolgálatot az esti órákban, valamint a különböző rendezvények biztosításában, illetve az általuk szervezett októberi Szüreti felvonuláson is részt vesznek.

Epöli Sportegyesület

Az Epöli Sport Egyesület 2012-ben kezdte meg működését. Az előtt a sportfeladatokat a helyi önkormányzat vállalta fel. Leader támogatásból a helyi önkormányzat felújította és bővítette a sportöltöző épületét. Egyre több feladatot vállalnak fel és nagyobb szerepet töltenek be a község civil életében.

Faluközösségi Egyesület

Az egyesületet 1991-ben alapították elsősorban településfejlesztési céllal, azonban tevékenységük ezt túlnötte és jelenleg a falufejlesztés mellett több falusi rendezvény szervezésében is részt vállalnak. Civilként fontos a faluban élők igényeinek kielégítése.

Falufejlesztési Közalapítvány

A közalapítványt Epöl Község Önkormányzatának Képviselőtestülete a község színvonalas fejlesztése, polgárainak XX. századhoz méltó életkörülményeinek, különösen az infrastruktúra, az intézményhálózat továbbfejlesztése céljából, a feladatokat megvalósító önkormányzati munka segítésére, pénzeszközök kiegészítésére hozta létre 1992-ben.

Epöli Kert és Borbarát Egyesület

Epöl Község közigazgatási területén folyó kiskerti növény- és gyümölcsstermesztés, valamint szőlő-és bortermelés fenntartása, továbbfejlesztése, szakmai továbbképzés, hagyományörzés népszerűsítése. Tevékenységéi között szerepel borverseny megszervezése, borút rendezvény lebonyolítása, aktívan részt vesz a szüreti felvonuláson is.

SWOT elemzés

A módszer célja feltárni a település egészének vagy egyes kiemelten fontos területének erősségeit, azaz a működésnek azokat az összetevőit, amelyeket magas színvonalon tud nyújtani, illetve gyengeségeit, vagyis azokat a területeket, amelyek nem kellően vagy nem kielégítően fejlődtek a belső és/vagy a külső érintettek szerint. A módszer segítségével számba lehet venni a kijelölt terület lehetőségeit és buktatóit, illetve ezek összefüggéseit. Rendezni lehet a rendelkezésre álló információkat, amelyekből következtetéseket lehet majd levonni.

A társadalmi esélyegyenlőtlenségek megszüntetése az Európai Unió és hazánk törvényi előírásainak betartása mellett a település számára is alapvető jelentőségű. Fontos, hogy végső célként minden állampolgár, ezen belül minden helyi lakos számára megteremtődjön az esélyegyenlőség az élet különböző területein.

Így különösen:

- az óvodai és az iskolai ellátásban
- a szociális és egészségügyi ellátásban,
- a munkához jutásban,
- a fizikai környezetben
- a közszolgáltatások elérésében.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<p>Viszonylagosan alacsony munkanélküliség. A főváros relatív közelsége. Önálló óvoda. Egészségügyi alapszolgáltatás megléte. Szociális alapszolgáltatás. Kedvező földrajzi fekvés, közeli iparvárosok. Tiszta levegő. Természetes források.</p>	<p>Forráshiány. Minimális helyben lévő munkalehetőség. Hiányos akadálymentesítés. Közutak leromlott állapota. Régió- és megyeszékhelytől való távolság. Kórházi ellátás relatíve távol esik. Mérsékelt idegen-nyelv ismeret. Zöldterület-gazdálkodás hiánya.</p>
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<p>A hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci/társadalmi befogadása. A nők megnövekedett munkaerő-piaci részvétele. E-kereskedelem, információs és kommunikációs technológiai szolgáltatások, távmunka. Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése. Biogazdálkodás honosítása. Erdőtelepítés. Legeltetési állattartás megteremtése. A jellegzetes vidéki élet újjáélesztése.</p>	<p>A nem megfelelően működő kistérségi, megyei, regionális együttműködés. Nehéz a pályázati előírásoknak való megfelelés (önerő, túlzott adminisztráció). A piacgazdaság és az önkormányzatiság együttműködési nehézségei. Érdektelenség a munkaerő-piaci folyamatokban. Lakossági közöny.</p>

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Epöl település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv

megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.
- Epöl Község Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2022. (I.24) önkormányzati rendelete a szociális ellátások helyi szabályairól

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosügy Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- **Költségvetési rendelet** – Epöl Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. tv. 23. § értelmében, 2017-ban a jegyző által elkészített, a tárgyévre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester február 15-ig beterjeszti, amit a képviselőtestület rendelet formájában hagy jóvá.
- **Gazdasági program** – a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 116. § értelmében a képviselőtestület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
- **Településrendezési terv** – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. tv. 6. § alapján Epöl Község Önkormányzata 2002-ban elkészítette, majd többször felülvizsgálta a jelenleg is hatályos Helyi Településrendezési Tervet, melyet 2022-ben szükséges ismét felülvizsgálni.
- **Egészségterv** – A TÁMOP-6.1.2/11/1/A és B „Egészségre nevelő és szemléletformáló életmód programok – lokális szinterek” c. pályázat keretein belül 2013-ban elkészült Epöl Egészségterve, mely feltérképezte a településen jellemzően jelen lévő egészségi problémákat, és cselekvési tervet fogalmazott meg azok enyhítésére.

(Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

• Dorogi Többcélú Kistérségi Társulás

Epöl község a Dorogi Többcélú Kistérségi Társulás tagja, melyet 15 település hozott létre 2005-ben határozatlan időre.

A társulás által ellátott feladat- és hatáskörök:

- orvosi ügyeleti szolgálat
- hulladékgazdálkodási feladatok.

– szociális feladatok (családsegítés, gyermekjóléti alapellátás, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás)

• **Duna–Pilis–Gerecse Vidékfejlesztési Egyesület**

A Dorogi, Esztergomi és Nyergesújfalui kistérségek 2007-ben hozták létre a Duna–Pilis–Gerecse Vidékfejlesztési Egyesületet. 87 alapító taggal (köztük Epöl). Célja a térségen belüli települések élhetőbb társadalmi, gazdasági, kulturális környezetének megteremtése, környezettudatos gazdaságfejlesztés. Prioritásai között szerepel a mikro-, kis- és középvállalkozások, egyéni vállalkozók és östermelők tevékenységének ösztönzése, a helyben foglalkoztatás és helyi termékek előállításának segítése, emellett a turisztikai fejlesztést.

• **Ister-Granum EGTC határon átnyúló kistérségi szerveződés**

A 2008. május 6-án, 47 magyarországi és 39 szlovákiai önkormányzat közreműködésével alakult meg az Ister-Granum Európai Területi Együttműködési Csoportosulás, melynek célja a határon átvélő regionális (kulturális, sport és egyéb intézményi) együttműködés megvalósítása.

• **Bajnai Közös Önkormányzati Hivatal**

2013. március 1-től hatályos törvényi előírások következtében azzal a céllal jött létre, hogy Epöl, Bajna Községek önkormányzati, polgármesteri, jegyzői feladat- és hatáskörbe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása hatékonyabbá váljon és az Önkormányzatok egymás közötti, valamint az állami szervekkel történő együttműködésének összehangolására.

Az önkormányzatok számára új társulások létrehozása, fenntartása azért lenne célszerű, mert a társulások részére a közösen fenntartott intézmények költségtakarékosabb működtetést eredményeznek. Valamint jelenleg is működnek még olyan finanszírozási formák, amelyek társulási formában történő feladat-ellátás esetén kiegészítő állami támogatást biztosítanak.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapjául szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Felhasználtuk az egyes szakterületeknek a képviselő-testület számára készített beszámolóit, és végeztünk saját adatgyűjtést is. Azonban vannak területek (jellemzően a jövedelmi viszonyok, idősök, fogyatékkal élők témájában), ahol alig vagy egyáltalán nem állnak rendelkezésre adatok, ezeket a hiányokat az adott fejezetben jelezzük.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is

A településen a szó klasszikus értelmében vett mélyszegénységben-nyomorban élő család nincs. Azonban a munkahelyek hiánya, az elhelyezkedési esélyek rohamos csökkenése a szerény körülmények között élő emberek, családok rohamos lecsúszásához vezet.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

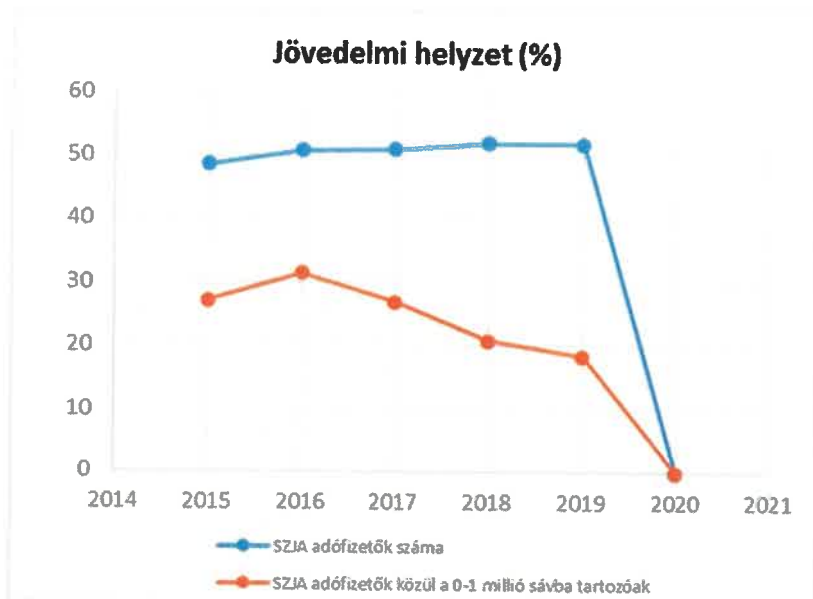
A jövedelmi helyzetről rendkívül nehéz valós adatokat szerezni, mert a jövedelmekről nem készül hivatalos felmérés, csak a szociális ellátások igénylése esetében kell igazolni a legális jövedelmet. A nem legális jövedelmek ellenőrzésére az önkormányzatnak nincs módja. A szociális ellátásokat nem igénylő lakosok esetében pedig semmilyen jövedelmi statisztikai adat nem áll rendelkezésre.

Általánosságban elmondható, hogy az alacsony képzettségű munkavállalók jellemzően a környékbeli üzemekben találnak munkát, többnyire több műszakos munkarendben, átlagbér körüli jövedelemmel. Ezeknek a munkalehetőségeknek azonban véges a száma, illetve az is nehézséget jelent, ha valaki nem tudja vállalni a több műszakot (pl. gyermeküket egyedül nevelők). Továbbá vannak, akik egészségügyi vagy más okból nem tudnak, ill. nem akarnak integrálódni a munkaerőpiacra.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2015	48,65	27,04
2016	50,85	31,40
2017	51,01	26,91
2018	52,04	20,78
2019	51,95	18,32
2020	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat adataiból kimutatható, hogy az állandó lakosság körében a személyi jövedelemadó fizetők aránya 2015 óta folyamatosan, kimutathatóan nő, valamint a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók aránya a bázisévhez képest szintén csökkenést mutat. Így megállapítható, hogy a munkavállalók éves jövedelme statisztikailag is kimutatható módon emelkedett.)

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

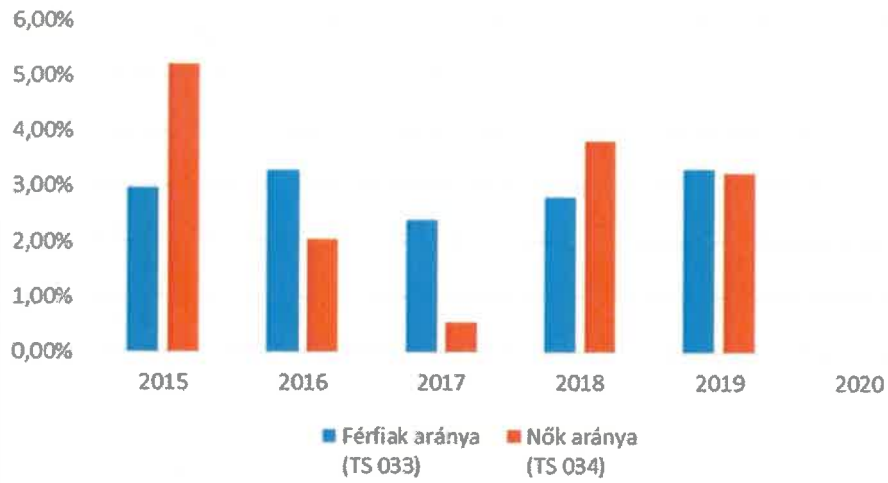
3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2015	2,97%	5,21%	4,09%
2016	3,29%	2,04%	2,67%
2017	2,40%	0,53%	1,47%
2018	2,82%	3,83%	3,33%
2019	3,32%	3,24%	3,28%
2020	3,20 %	2,90 %	3,05 %

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Epölön a bázisévhez viszonyítva a munkanélküliek aránya a férfiaknál kisebb növekedés mutatkozik, míg a nők arányánál csökkenés vehető észre. Megállapítható továbbá, hogy a munkanélküliek aránya a 2020-as évben a nők és a férfiak körében közel hasonló.

Munkanélküliség nemek szerint

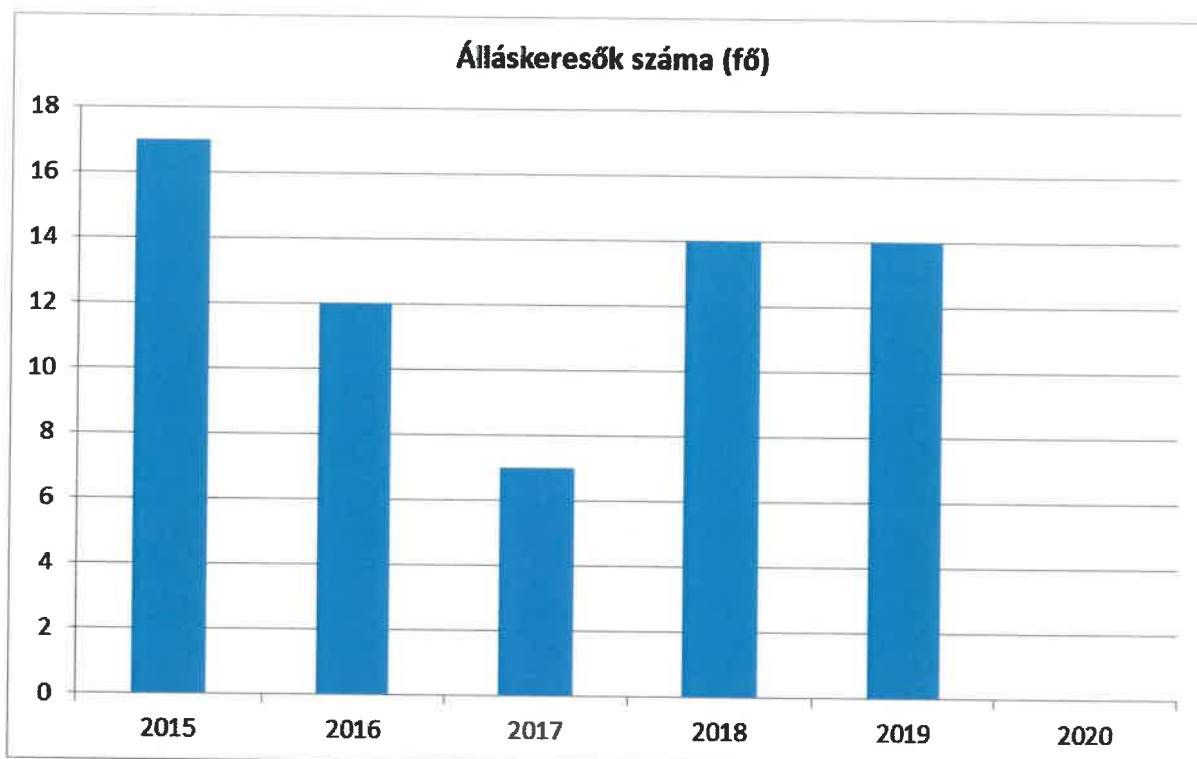

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Fő összesen	17	12	7	14	14	17
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	n.a.	2,00	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
	%	-	16,67%	-	-	-	-
21-25 év (TS 038)	Fő	n.a.	n.a.	1,00	1,00	2,00	4
	%	-	-	14,29%	7,14%	14,29%	-
26-30 év (TS 039)	Fő	1,00	2,00	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
	%	5,88%	16,67%	-	-	-	-
31-35 év (TS 040)	Fő	1,00	2,00	n.a.	n.a.	n.a.	1
	%	5,88%	16,67%	-	-	-	-
36-40 év (TS 041)	Fő	3,00	n.a.	1,00	1,00	n.a.	n.a.
	%	17,65%	-	14,29%	7,14%	-	-
41-45 év (TS 042)	Fő	3,00	1,00	1,00	2,00	1,00	2
	%	17,65%	8,33%	14,29%	14,29%	7,14%	-
46-50 év (TS 043)	Fő	3,00	1,00	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
	%	17,65%	8,33%	-	-	-	-
51-55 év (TS 044)	Fő	2,00	1,00	1,00	2,00	n.a.	2.
	%	11,76%	8,33%	14,29%	14,29%	-	-
56-60 év (TS 045)	Fő	4,00	3,00	1,00	4,00	6,00	2
	%	23,53%	25,00%	14,29%	28,57%	42,86%	-
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	n.a.	n.a.	2,00	4,00	5,00	6
	%	-	-	28,57%	28,57%	35,71%	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek korcsoport szerinti kimutatásának adataiból látható, hogy a 2020-as évben az álláskeresők száma növekedett az előző évekhez képest. A 2020-as évben a 61 éves, vagy afeletti korosztály képviselteti magát a legnagyobb mértékben.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2015	29,41%	60,00%
2016	25,00%	33,33%
2017	42,86%	-
2018	71,43%	40,00%
2019	64,29%	44,44%
2020	65,0 %	48,20%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Önkormányzati adatszolgáltatás

A táblázat arra mutat rá, hogy milyen arányban vannak a tartós munkanélküliek. A tartós munkanélküliek számaránya. A bázisévhez képest növekvő tendenciát mutat.